

סוף הליך בשומה תחילה

בלוג

מספרים על ראש עיר רומני שהתארח אצל מקבילו הרוסי ונדהם מביתו הרחב והמפואר. "כיצד עשית זאת?" השתומם הרומני. ורעהו השיב: "אלמד אותך. 'סוף מעשה במחשבה תחילה'. אתה רואה את בניין העירייה בן חמש הקומות מעבר לרחוב? במקור הוא תוקצב להיות בן עשר קומות". חלפו השנים והרוסי הגיע לביקור גומלין בביתו של הרומני. לנוכח אחוזתו, הלה שפסף עיניו בתימהון "וואהו - וכיצד אתה עשית זאת?". "את זה למדתי ממך" השיב הרומני "סוף מעשה במחשבה תחילה. אתה רואה את הגשר העצום שבנתה העירייה מעל הנהר?". "אין שום גשר מעל הנהר" מתפלא הרוסי. "אוווווו" משיב הרומני בחיוך...

בפרשת **האחים ברזני** שהוכרעה בשבוע שעבר בבית המשפט המחוזי בירושלים החזיקה הנישומה, חברה משפחתית, במניותיהן של חברות רומניות שונות; והיא גם העמידה להן הלוואות. לנוכח ירידת שער החליפין נוצרו לנישומה הוצאות שנבעו מהפרשי השער השליליים בגין ההלוואות. פקיד השומה בשומתו ובנימוקיה הכיר בהוצאות אלו. אלא שבסיכומיו נזכר לפתע פקיד השומה כי הקל עם הנישומה בסוגיה זו, וביקש מבית המשפט לעשות שימוש בסמכותו ולהגדיל את השומה שבצו. כידוע, מדובר בסמכות חריגה המאפשרת לבית המשפט ליתן לבעל דין שבא בפניו סעד גדול יותר מאשר ביקש הוא עצמו מלכתחילה, ובהזדמנות אחרת עוד נעסוק בה.

לטענת פקיד השומה על בית המשפט לדאוג כי השומה תהא "שומת אמת". לשיטתו, בעת עריכת השומה המצב המשפטי בשאלת הפרשי השער השליליים טרם התברר ולכן ננקטה בשומה גישה מקלה. אולם לאחר הכרעת בית המשפט העליון בסוגיה זו במסגרת ערעור מס של נישומה אחרת (בפסק דין המוכר כפרשת אור שרה), יש לנהוג גם בחברת האחים ברזני כפי שורת הדין, ולהגדיל את שומתה.

בית המשפט לא התרשם מהדברים ולא שעה לבקשה להגדלת סכום השומה אל מעבר לסכום המקורי. בית המשפט הזכיר לפקיד השומה כי למעשה בפרשת אור שרה בית המשפט המחוזי קיבל את עמדת רשות המסים עוד בטרם נערכה השומה לחברת האחים ברזני; ופקיד השומה היה רשאי לדבוק בעמדה "המחמירה" גם בשומה שערך לנישומה שלפניו. אלא שנוכח גישתו המקלה כביכול (שזנחה סוגיה זו) לא ניתנה לנישומה "הזדמנות נאותה להביע את עמדתה ולטעון את טענותיה בצורה סדורה ומפורשת, במסגרת המקצועית של דיוני השומה". במצב דברים זה, **התנהלות פקיד השומה שהמתין להכרעת בית המשפט העליון בתיק אחר, ורק לאחר ביקש את הגדלת השומה המקורית - מבלי שלנישומה הוענקה האפשרות להביע עמדתה, להתמודד עם הטענה, או לנסות ולבדל עצמה מנסיבות ההלכה שנפסקה ביחס לנישום אחר - אינה התנהלות מקובלת, ובקשתו נדחתה.**

בסופו של יום, בית המשפט לא מקבל את "קפיצת הדרך" של פקיד השומה שהעלה טענותיו לראשונה בסיכומיו. בית המשפט לא אישר לפקיד השומה להתהלל בזכיית רשות המסים בבית המשפט העליון בתיק אחר, משום שהוא לא העלה את מלוא טענותיו בפני הנישום שבעניינו הוא דן, ולא העניק לו את זכותו להתגונן מפניה במסגרת דיוני השומה. ובלשונו של פתגם רומני (שלעיתים מוכר כפתגם רוסי דווקא) המתריע "אל תגיד הופ לפני שקפצת".

אין באמור לעיל כדי להחליף ייעוץ משפטי מלא וספציפי.

הדברים האמורים נכונים למועד פרסומם.

אנשי קשר



שלמה אביעד זידר
מגשר, שותף



דניאל פסרמן
ראש תחום מסים